

Mechanizmy Finansowe alternatywą dla Funduszy Strukturalnych

Przystąpienie Polski do struktur Unii Europejskiej przyniosło ze sobą możliwości finansowania inwestycji ze środków Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności. Nie są to jednak jedyne środki finansowe, dzięki którym polscy Beneficjenci mogą zrealizować planowane inwestycje. Obok Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności nasz kraj może korzystać również z innych środków finansowych, stanowiących bezzwrotną formę pomocy zagranicznej. Są to środki finansowe tzw. Mechanizmów Finansowych.

Następstwem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej było przystąpienie do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Na mocy "Umowy o rozszerzeniu EOG" z dnia 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa oferowana Polsce przez kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA). W październiku 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiają korzystanie z dodatkowych obok Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności środków finansowych. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Liechtenstein.

Mechanizmy Finansowe stanowią alternatywę w stosunku do Funduszy Strukturalnych, wobec czego udział w procesie aplikowania o dotację ze środków Funduszy Strukturalnych nie dyskwalifikuje potencjalnego Beneficjenta w "walce" o środki finansowe Mechanizmów Finansowych. W ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego Polsce przyznana została kwota 533,51 mln euro. Kwota ta powinna zostać wykorzystana przez nasz kraj w latach 2004-2009.

Środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego mogą być przeznaczone na: pojedyncze projekty, grupy projektów (programy), specyficzne formy pomocy, tj. granty blokowe funduszu pomocy technicznej, fundusz kapitału początkowego (ang. seed money), fundusz grantów dla organizacji pozarządowych, jak również na fundusz stypendialny i szkoleniowy oraz program naukowy.

Celem Mechanizmów Finansowych jest realizacja przedsięwzięć prorozwojowych, przyczyniających się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także sprzyjanie zacieśnianiu więzi pomiędzy państwami-darczyńcami a Polską. Realizowane projekty powinny być zgodne z krajowymi priorytetami polityki społeczno-gospodarczej, jak również celami odpowiednich polityk Unii Europejskiej.

W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego określono 6 obszarów priorytetowych:

- 1.Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii;
- 2.Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami;
- 3.Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast;
- 4.Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wzmacnianie wspierających go procesów demokratycznych;
- 5.Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem;
- 6.Badania naukowe.

W ramach z Norweskiego Mechanizmu Finansowego mogą być wspierane działania podejmowane w ramach wszystkich sześciu priorytetów Mechanizmu Finansowego EOG, oraz na zasadach pierwszeństwa następujące 4 obszary priorytetowe:

- 1.Wdrażanie przepisów z Schengen, wspieranie Narodowych Planów Działania z Schengen, jak również wzmacnianie sądownictwa;
- 2.Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych;
- 3.Polityka regionalna i działania transgraniczne;
- 4.Pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*.

Zgodnie z Zasadami i Procedurami wdrażania Mechanizmów Finansowych, o środki finansowe mogą ubiegać się wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego (działające w interesie publicznym) oraz organizacje pozarządowe zarejestrowane na terytorium Polski. W szczególności wymienić należy: organy administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli, instytucje naukowe i badawcze, instytucje środowiskowe i branżowe, organizacje społeczne oraz organizacje społecznego

partnerstwa publiczno-prywatnego.